

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2006

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τετάρτη, 7 Ιουνίου 2006
07:30-10:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ

Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση ορθογραφίας.

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση

(μονάδες 30)

(α) καὶ ὃς εἶπεν ἐρυθριάσας - ἤδη γὰρ ὑπέφαινε τι ἡμέρας, ὥστε καταφανῆ αὐτὸν γενέσθαι - Εἰ μὲν τι τοῖς ἔμπροσθεν ἔοικε, δῆλον ὅτι σοφιστῆς γενησόμενος. Σὺ δέ, ἦν δ' ἐγώ, πρὸς θεῶν, οὐκ ἂν αἰσχύνοιο εἰς τοὺς Ἕλληνας σαυτὸν σοφιστὴν παρέχων; Νῆ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, εἶπερ γε ἂ διανοοῦμαι χρὴ λέγειν. Ἄλλ' ἄρα, ὦ Ἱππόκρατες, μὴ οὐ τοιαύτην ὑπολαμβάνεις σου τὴν παρὰ Πρωταγόρου μάθησιν ἔσσεσθαι, ἀλλ' οἴαπερ ἢ παρὰ τοῦ γραμματιστοῦ ἐγένετο καὶ κιθαριστοῦ καὶ παιδοτρίβου; τούτων γὰρ σὺ ἐκάστην οὐκ ἐπὶ τέχνη ἔμαθες, ὡς δημιουργὸς ἐσόμενος, ἀλλ' ἐπὶ παιδείᾳ, ὡς τὸν ἰδιώτην καὶ τὸν ἐλεύθερον πρέπει.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* Γ'

(β) «ὦν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πολέμιον ἐπιόντα προθύμως ἡμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, εἰσὼ ἀπὸ δὲ οἷας τε ἐπιτηδεύσεως ἦλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ μεθ' οἷας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ οἷων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπὶ τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὄμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι ἐπακοῦσαι αὐτῶν».

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* II 36

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση**(μονάδες 25)**

Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ἐξῆς, ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας, μέχρι οὗ τὴν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον. ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴ τις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει. τοῖς γὰρ ἔργοις ὡς διήρηται ἀθρεῖτω, καὶ εὐρήσει οὐκ εἰκὸς ὄν εἰρήνην αὐτὴν κριθῆναι, ἐν ἧ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα οὔτ' ἀπεδέξαντο ἃ ξυνέθεντο, ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν Μαντινικὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφοτέροις ἀμαρτήματα ἐγένοντο.

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* V 26

*τοῖς ἔργοις ὡς διήρηται ἀθρεῖτω= ἀς εξετάσει κανεῖς ποια γεγονότα ἔχουν γίνεῖ στο χρονικό αὐτό διάστημα

*ξυνέθεντο= συμφώνησαν

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία**(μονάδες 10)**Ἰσοκράτους *Ἀρεοπαγίτικὸς* 16-17**Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο****(μονάδες 20)**1. α. *ἐγένετο, κατέλαβον* :

Να τρέψετε τους πιο πάνω τύπους στο β' πρόσωπο ενικού της προστακτικής του ἴδιου χρόνου καὶ τῆς ἴδιας φωνῆς.

(μονάδα 1)

β. *διήρηται, ξυνέθεντο* :

Να γράψετε τους πιο πάνω τύπους στον αντίστοιχο τύπο του ενεστώτα.

(μονάδα 1)

γ. *ἀπέδοσαν* :

Να αντικαταστήσετε το ρῆμα στο γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική, υποτακτική, ευκτική καὶ προστακτική στον ἴδιο χρόνο καὶ στην ἴδια φωνή.

(μονάδες 2)

δ. *νομίζειν, κριθῆναι* :

Να γράψετε τὴ μετοχή των πιο πάνω τύπων σε χρόνο ἀόριστο, γένος ἀρσενικό, πτώση ονομαστική, στη φωνή που βρίσκονται.

(μονάδα 1)

2. α. *μακρά, ὀρθῶς* :
Na γράψετε τα παραθετικά των πιο πάνω λέξεων.
(μονάδες 2)
- β. *ταῦτα, θέρη, ξύμπαντα, ξύμβασιν, τις, ἔργοις, ἧ, ἀμαρτήματα* :
Na μεταφέρετε τους πιο πάνω τύπους στον αντίθετο αριθμό διατηρώντας το γένος και την πτώση τους.
(μονάδες 4)
3. α. *ταῦτα, Ἀθηναῖος, ἕκαστα, τῶν Ἀθηναίων, νομίζειν, εἰρήνην* :
Na αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο πάνω τύπους (υπογραμμίζονται στο αδίδακτο κείμενο).
(μονάδες 3)
- β. *μέχρι οὗ τήν τε ἀρχήν κατέπαυσαν τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι* :
Na αναγνωρίσετε την πιο πάνω πρόταση (εἶδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση της ἐγκλίσης).
(μονάδες 2)
4. *καὶ τήν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴ τις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς δικαιώσει* :
Na αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά, σημασία) και να κάνετε τις αναγκαίες μεταβολές, ὡστε να δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού.
(μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα αρχαία ελληνικά (μονάδες 5)

Εγώ ο ίδιος άκουσα το στρατηγό να λέει ότι ο στρατός των εχθρών ήταν κοντά στο στρατόπεδο. Διέταξε λοιπόν τους στρατιώτες να προετοιμαστούν, για να επιτεθούν εναντίον των εχθρών.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (μονάδες 10)

1. *ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἐκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιδαιτᾶται.*

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* II 43

Na αναπτύξετε σε 10-12 γραμμές δύο μηνύματα του πιο πάνω αποσπάσματος στηριζόμενοι σε συγκεκριμένες λέξεις ή φράσεις του.

(μονάδες 5)

2. Με άξονα τη συμπεριφορά του Ιπποκράτη στον πρόλογο του πλατωνικού *Πρωταγόρα* να προσδιορίσετε:

α/ τη **στάση** των εύπορων νέων της Αθήνας του 5^{ου} αι. π.Χ. απέναντι στη σοφιστική κίνηση, και

β/ τα **κίνητρα** που τους ωθούσαν στην υιοθέτηση μιας τέτοιας στάσης.

(μονάδες 5)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-